

2018-02-15
N2018/01044/FÖF

Näringsdepartementet

Sveriges geologiska undersökning
Box 670
751 28 Uppsala

Uppdrag att kartlägga innovationskritiska metaller och mineral

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Sveriges geologiska undersökning (SGU) att kartlägga möjligheterna för utvinning i Sverige av de innovationskritiska metaller och mineral som är nödvändiga för bland annat miljö- och klimatomställningen.

Uppdraget innebär en utökad insats för kartläggning av innovationskritiska metaller och mineral för att säkerställa råvaror av hög kvalitet genom ansvarsfull och miljömässig hållbar återvinning och utvinning. Råvaror från primära och sekundära (gruvavfall) källor i Bergslagen ska identifieras och inventeras.

För genomförandet av uppdraget får SGU rekvirera högst 2 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas att 8 miljoner kronor avsätts för samma ändamål. Medlen rekvireras engångsvis för respektive år. Rekvisitionen för 2018 och 2019 ska vara inkomna till Kammarkollegiet senast den 30 maj respektive år. I rekvisitionerna ska hänvisning göras till detta besluts diarienummer. Utgifterna ska belasta det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 1 Näringslivsutveckl – del till Kammarkollegiet.

Ej förbrukade medel ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2020 på bankgirokonto 5052-5781, med angivande av detta besluts diarienummer.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 mars 2020.

Uppdraget är en del i regeringens strategi för smart industri och är en av två delar i åtgärd 3.14 Utökad insats för kartläggning av innovationskritiska metaller och mineral samt stärkt efterfrågan på hållbar utvinning enligt handlingsplan 2 för Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige.

Bakgrund

Merparten av de metaller som krävs för en omställning till förnybar energi och energilagring (vindkraft, solkraft och batterier) eller högteknologiska produkter (datorer, mobiltelefoner) utvinns i dag inte inom EU. Exempelvis står Kina i dag för utvinning av ungefär 95 procent av alla sällsynta jordartsmetaller i världen och Kongo står för ungefär 65 procent av världsproduktionen av metallen kobolt som är en viktig beståndsdel vid tillverkning av litiumjonbatterier till exempelvis elbilar. Europeiska kommissionen har aviserat att en brist på metallerna kan påverka EU:s industrier negativt, hindra utvecklingen av ny, grön teknik och bromsa omställning till en fossilfri fordonsflotta.

Inom EU pågår också ett arbete med att ta fram ett europeiskt regelverk för att hindra handel med så kallade konfliktmineral. Hållbart producerade råvaror är viktigt för att skapa hållbara värdekedjor för de produkter som tillverkas i Sverige och inom EU och för att bidra till hållbarhetsmålen uppställda i FN:s Agenda 2030.

Den 21 januari 2016 beslutade regeringen Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige. Smart industri har sitt största fokus på industriell produktion och kopplade tjänster och system. En nationell konkurrenskraftig basindustri ger dock trygg materialförsörjning till produktionskedjan och är en del av värdekedjan för hållbar produktion. Länder som både har tillgång till mineral och metall samt möjlighet att förädla dessa inom landet, har goda möjligheter att säkerställa ökade ekonomiska intäkter och arbetstillfällen. Samtidigt är det viktigt att Sverige bidrar till att hållbart producera de metaller och mineral som kommer att behövas för teknik som är nödvändig för den globala omställningen till ett fossilfritt samhälle. Sverige har förutsättningar att utvinna metaller och mineral på ett ansvarsfullt och miljömässigt hållbart sätt, vilket inte alltid är fallet i andra länder.

SGU har en viktig roll i kunskapsuppbyggnad och kartläggning av de metaller och mineral som finns i Sverige. SGU har varit initiativtagare och även ledande inom EU:s arbete med att lista de metaller och mineral som är av kritisk betydelse för Europas försörjningstrygghet av mineralråvara och därmed för Europas konkurrenskraft. Som en del i handlingsplanen för Smart industri uppdrog regeringen den 13 oktober 2016 åt SGU att kartlägga möjligheterna för utvinning i Sverige av de metaller och mineral som krävs för tillverkning av nya miljö- och teknikinnovationer som är under utveckling i Sverige och Europa från primära och sekundära källor (gruvavfall) (dnr N2016/06368/FÖF).

Under hösten 2017 har Europeiska kommissionen kommunicerat en uppdaterad lista över de mineral och metaller som anses kritiska för EU:s försörjningstrygghet till EU:s industrier och värdekedjor och som samtidigt är av stor ekonomisk betydelse¹. Listan ska ligga till grund för handels-, innovations- och industripolitiska åtgärder med syftet att stärka konkurrenskraften av Europas industri i linje med den förnyade industristrategin för Europa. Den nya listan innehåller 27 metaller som EU i dag anser vara kritiska, vilket är en utökning av listan med sju metaller sedan den senaste uppdateringen 2014. Den uppdaterade listan aktualiserar det växande behovet av att accelerera arbetet med att säkerställa framtida materialförsörjning genom utvinning och återvinning av dessa metaller.

Skälen för regeringens beslut

Hållbarhet är en förutsättning för framtida konkurrenskraft, inte minst till följd av högre krav från konsumenter. Hållbart producerade råvaror är en viktig del i att säkerställa hållbara värdekedjor för de produkter som tillverkas i Sverige och inom EU och för att bidra till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030. Att säkerställa hållbart producerade metaller till EU:s industrier har aktualiserats inte minst på grund av det ökande behovet av metallen kobolt till batterier där i dag huvuddelen av världsproduktionen sker i Kongo. Det är även viktigt att säkerställa tillgången till de mineral som krävs för utfasning av fossila energikällor och att byta ut dessa mot exempelvis vindkraft och solenergi. Regeringen ser därför ett behov av att öka kunskapen om och förutsättningarna för hållbar utvinning av dessa i Sverige. Det är därför viktigt att få klarhet i

¹ European Commission. Brussels, 13.9.2017 COM (2017) 490 final. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the 2017 list of Critical Raw Materials for the EU.

möjligheterna att utvinna metaller och mineral som kommer att behövas för tillverkning av de miljö- och teknikinnovationer som är under utveckling i Sverige och Europa. Det finns ett stort behov av kartläggning och kunskapsuppbyggnad om dessa innovationskritiska metaller och vilka av dessa metaller som kan utvinnas i Sverige från primära och sekundära källor (gruvavfall).

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Katarina Persson Nilsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM och Inråd

Utrikesdepartementet/HI

Försvarsdepartementet/MFU

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/EE, KE och KL

Näringsdepartementet/BSÄ, FF, IFK, KLS, KSR, RS, RTS, SK och SUN

Försvarsmakten

Försvarets materielverk

Totalförsvarets forskningsinstitut